

Malumun ilamı, mamulün yeniden terkihi: Samsun Üniversitesi'nin araştırma merkezleri toplantı salonu ve Ballica kampüsü kantini binaları

*

Halil İbrahim Düzenli¹, Abdullah Asım Divleli², Emin Selçuk Taşar³,
Mustafa Furkan Gündüz⁴

Öz

Bu makale, Samsun Üniversitesi Araştırma Merkezleri Toplantı Salonu ve Ballica Kampüsü Kantini binalarının tasarım ve inşaat süreçlerini, malzemenin yeniden kullanımı temelinde incelemektedir. “Malum”, miras alınan kadim mimari bilgi; “mamul”, endüstriyel süreçlerle üretilmiş malzeme; “terkip” ise yeni bir düzende bir araya getirme anlamlarına gelmektedir. Metinde bu tanımlar aracılığıyla bir kavramsallaştırma yapılmaktadır. Mekânın hafızasının korunması, malzemenin ömrünün uzatılması ve israf etmeme gibi tasarım ilkeleri ile mekânın ve malzemenin geçmişten gelen hali, bugün vücut bulan yeni şekli ve geleceğe aktarılacak bilgisi arasındaki potansiyel ilişkiler ve oluş süreçleri, basitçe uygulanan bir inşa deneyimiyle ve anlatımla ortaya konulmaktadır. Araştırma, eski Samsun Ballica TEKEL tütün depolarından sökülen ahşap, çelik ve sac metal gibi unsurların yeni binalarda yapısal, mekânsal ve biçimsel bileşenlere nasıl dönüştürüldüğünü analiz etmekte ve aktarmaktadır. Malzemenin yüzey patinası, kullanım geçmişi ve teknik kapasitesi tasarım mantığını şekillendirmiştir. Süreç, malzeme envanterinin değerlendirilmesi, yapısal sistemlerin yeniden kurulması ve atıkları en aza indirmeyi amaçlayan inşaat uygulamalarının hayata geçirilmesi yoluyla belgelenmiştir. Makalenin temel savı ve bulgusu sayılabilecek mesele, malzemenin dönüşümü hem kavramsal olarak hem de uygulamada esaslı bir tasarım girdisi olduğudur. Bunu ortaya koymak için mimarlık disiplininde herkese malum olan kadim yapma bilgisini hatırlamak ve yeni terkip usulleri üzerinde düşünmek yeterlidir.

Anahtar Kelimeler: Mimarlık inşa bilgisi, endüstri mirası, malzeme döngüsellliği, Samsun Üniversitesi Ballica kampüsü, mimari dönüşüm

Atf/Cite

Düzenli, H. İ., Divleli, A. A., Taşar, E. S., & Gündüz, M. F. (2026). Malumun ilamı, mamulün yeniden terkihi: Samsun Üniversitesi'nin araştırma merkezleri toplantı salonu ve Ballica kampüsü kantini binaları. *İdealkent*, (50), 338–373. Doi: 10.31198/idealkent.1827397

¹ **Sorumlu Yazar:** Doç. Dr., Samsun Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi öğretim üyesi, Samsun, Türkiye, E-posta: halilibrahim.duzenli@samsun.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7566-5926> ,

ROR: <https://ror.org/02brte405>

² Dr. Öğr. Ü., Samsun Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi öğretim üyesi, Samsun, Türkiye,

E-posta: asim.divleli@samsun.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5192-9990>,

ROR: <https://ror.org/02brte405>

³ Dr. Öğr. Ü., Samsun Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Samsun, Türkiye,

E-posta: eminselcuktasar@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7698-1974>,

ROR: <https://ror.org/02brte405>

⁴ Arş. Gör., Samsun Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Samsun, Türkiye,

E-posta: furkan.gunduz@samsun.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3567-9714>,

ROR: <https://ror.org/02brte405>

Stating the obvious, recomposing the manufactured: Samsun University research centers meeting hall and Ballica campus canteen buildings

*

Halil İbrahim Düzenli⁵, Abdullah Asım Divleli⁶, Emin Selçuk Taşar⁷,
Mustafa Furkan Gündüz⁸

Abstract

This article examines the design and construction processes of the Samsun University Research Centers Meeting Hall and the Ballica Campus Canteen buildings on the basis of material reuse. “Malum / the obvious” refers to inherited ancient architectural knowledge; “mamul / the manufactured” refers to materials produced through industrial processes; and “terkip / recomposing” refers to bringing them together in a new order. These definitions are used in the text to construct a conceptual framework. With design principles such as preserving the memory of the space, extending the lifespan of materials, and avoiding waste, the potential relationships and formation processes among the past state of the space and material, their new form embodied today, and the knowledge to be transmitted into the future are presented through a simple construction experience and narrative. The research analyzes and conveys how components such as wood, steel, and sheet metal dismantled from the former Samsun Ballica TEKEL tobacco warehouses were transformed into structural, spatial, and formal elements in the new buildings. The surface patina, usage history, and technical capacity of the material shaped the design logic. The process is documented through the evaluation of the material inventory, the reconstruction of structural systems, and the implementation of construction practices aimed at minimizing waste. The main argument and principal finding of the article is that the conversion of materials is a fundamental design input both conceptually and in practice. To demonstrate this, it is sufficient to recall the ancient and well-known building knowledge in the discipline of architecture and to reflect on new composition methods.

Keywords: Architectural Knowledge, industrial heritage, material circularity, Samsun University Ballica campus, architectural transformation

⁵ **Corresponding Author:** Assoc. Prof. Dr. Halil İbrahim Düzenli, Faculty Member, Faculty of Architecture and Design, Samsun University, Samsun, Türkiye, Email: halilibrahim.duzenli@samsun.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7566-5926>, ROR: <https://ror.org/02brte405>

⁶ Assist. Prof. Dr., Faculty Member, Faculty of Architecture and Design, Samsun University, Samsun, Türkiye, Email: asim.divleli@samsun.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5192-9990>, ROR: <https://ror.org/02brte405>

⁷ Assist. Prof. Dr., Faculty of Architecture and Design, Samsun University, Samsun, Türkiye, Email: eminselcuktasar@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7698-1974>, ROR: <https://ror.org/02brte405>

⁸ Research Assistant, Faculty of Architecture and Design, Samsun University, Samsun, Türkiye, Email: furkan.gunduz@samsun.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3567-9714>, ROR: <https://ror.org/02brte405>

Giriş: “Malum”, “Mamul” ve Yeniden “Terkip”

Mimarlık çoğu zaman yeni olanı üretmekle özdeş kabul edilir. Aslında mimarlık insanın geçmişle sürdürdüğü uzun bir diyalogun ürünüdür. Her yeni yapı daha önce var olmuş bir dünyanın kalıntıları üzerine inşa edilir. Her duvar, bir zamanlar başka bir yerde başka bir halde bulunan parçaların yeniden buluşmasıdır. Bu nedenle mimarlığın toplumsallığı, geçmişle kurulan süreklilikten beslenerek, mimarlığı hatırlamanın ve yeniden hatırlatmanın bilgisine dönüşür. Benzer bir şekilde malzemenin geçmişi de ağırlığından fazlasını taşır. Kurulduğu yüzeylerde zamanın ve insanın biriktirdiği hafızaya bir şekilde temas eder. Mimar için bu hafıza hem malzemenin hem de düşüncenin ortak zemini olur. 20. yüzyılın başlarında modern mimarlık, uzun süre boyunca bu hafızayı ciddi anlamda bastırdı (Forty, 2000, s.198). Yeniliği ilerleme ile eşitleyen bir çağın inşa ideolojisi, her yapıyı sanki tarihsiz bir başlangıç gibi kurmayı öğretti. Daha sonraları gelişen itirazlar, her yapıyı önceden var olan bir dünyanın parçası olarak görse de modern mimarının bu tavrı uzun süre etkisini gösterdi. Fakat zamanla, hiçbir yapının inşa eyleminin boş bir zeminde başlamadığı fikri daha fazla görünürlük kazandı. Mimarlık, bir nesne üretme pratiği olmanın yanında, var olanla kurulacak ilişki biçimleri olarak daha fazla sorgulanır oldu. Mimarlık düşüncesinin ise, malzemenin hafızasıyla temas ettiğinde derinleştiği keşfedildi. Daha şiirsel ifade edecek olursak, yağmurun bir sıvalı yüzeyde bıraktığı izde, patinası kararmış bir taş örgüde, terkedilmiş bir fabrikanın sessizliğinde mimarlığın kendi zamansallığı vurgulanır oldu (Ayrıntılı tartışmalar için bkz: Forty, 2000, s. 196-219).

Malum Mimarlık Bilgisi, Bize Malum Olan

Mimarlık bilgisi, her dönemde yeniden üretilen ve kökenlerini neredeyse ortak bir hafızadan alan bir düşünme biçimi olarak varlığını sürdürür. Bu hafıza, yüzyıllar boyunca birikmiş yapma pratiklerinin taşıyıcısıdır. Kimi zaman sezgisel deneyimlerle kimi zaman da kurumsal aktarım yollarıyla mimara ulaşır. Her yapı, ardında bu sürekliliğin izini taşır. Forma dair olanın ötesinde belli bir düşünme biçimini de beraberinde getirir.

“Malum” mimarlık bilgisi, bu sürekliliğin içerisinde yer alan “zaten bilinen” bir alanı açığa çıkarır. Bu alan, mimarın içinde yetiştirdiği kültürel hafızanın, ön kabullerin ve tarihsel örüntülerin iç içe geçtiği bir bilgi düzenidir. “Malum”, herkes tarafından bilinen, öğrenilmiş olan (Ayverdi, 2005) şeklin-

deki tanımına ek olarak bugünün pratiklerinde bize vazolunan, farkında olmadan yeniden ürettiğimiz düşünsel sınırları da içermektedir. Böylece mimari bilgi, soyut bir düşünce üretimi olmaktan çıkarak, hafıza, deneyim ve yapma eyleminin kesiştiği bir zeminde biçimlenir.

Bize malum olan ise, geçmişin durağan mirasıyla bugünün icadı arasında salınan hafızanın izidir. Mimar, bu izi yeniden kurarken bilinenin içindeki potansiyelleri araştırır, onları yeni bağlamlara dönüştürür ve anlamlandırır. Mimarlık bilgisi bu süreçte geçmiş, şimdi ve geleceği birbiriyle ilişkilendirerek her daim yeni bir yapma biçimi kurar. Geçmiş ve şimdi arasında salınan malum mimarlık bilgisi tekrara dayalı bir alışkanlıktır. Diğer taraftan, bu salınımından doğan nispeten eleştirel denilebilecek bir sürekliliği oluşturur. Böylece üretimin yönünü helezonik biçimde hem eylemin başlangıç noktasına doğru geri götürür hem de yapısal dönüşümün imkân alanına dönüştürür. Her yeni yapı, hafızanın izleriyle malumu işaret eder, çağın sorunlarını yan yana getirir ve yeniyi var eder.

Endüstriyel Mamul, Bizdeki Mamul

Malum mimarlık bilgisi yeniden biçimlenip üretime dahil olduğu noktada “mamul” kavramı devreye girmektedir. “Mamul” sözcüğü (Arapça ma'mûl) “yapılmış, işlenmiş, imal edilmiş” anlamına sahiptir (Türk Dil Kurumu, t.y.). Endüstriyel bağlamda, hammaddenin üretim sonunda aldığı biçimi ifade eder. Mimarlıkta ise bu anlamın maddesel bir ürünle sınırlandırılmayabilir. Burada mamul, yapının kendisi kadar, onu mümkün kılan emeğin, mekân unsurlarının, malzeme dolaşımının ve hafızanın da bir bileşkesidir. Bu metinde anlatılacak olan Samsun Üniversitesi Ballica Kampüsü örneğinde karşımıza çıkan kantin binası ile İlkadım rektörlük yerleşkesi toplantı salonu ve güvenlik kulübesi, geçmişteki endüstriyel üretimlerin hafızasıyla yeniden kurulmuş çağdaş mamüllerdir. Burada “yeni”, “artık” olanın yeniden terkihiyle gerçekleşir. Kullanılan strüktürel elemanlar ve yapı malzemeleri bir zamanlar TEKEL hangarlarının mekansal hafızasına ait bileşenlerken bugün aynı hafıza başka bir zamansallıkla başka bir bağlamla dönüşmüştür. “Mamul”e bu eylemle birlikte bir sonuç nesnesi demek imkansızlaşır. O geçmişten devralınan bir sürecin ekonomik, ekolojik ve israf etmeme gibi ahlaki kararlarla yeniden şekillenmiş aracıdır. Bu ilke, malzemenin ömrü dolmamış bileşenlerinin üretim sürecinde yeniden devreye alınmasını ve gereksiz tüketimin azaltılmasını yöneten temel bir tasarım yaklaşımıdır. Söz konusu yapılar, biçimsel bütünlükten daha çok bu tavrın ifadesidir. Böylelikle malumun bilgisi, mamulün maddeselliğiyle yeniden hayat bulmaktadır. Hem fiziksel

hem de düşünsel süreklilik böylesi bir mimari eylemle tutarlı bir bütünlüğe dönüşmektedir.

Yeniden Terkip

Malumun bilgisiyle mamulün deneyimi, mimari üretimde birarada işlemektedir. Daha önce ifade edildiği gibi mimar, geçmişten devraldığı yapma bilgisini hatırlarken, diğer yandan bu bilginin maddi karşılığını yeniden biçimlendirir. “Terkip” tam da bu iki alanın kesişiminde, yani bilgiyle malzemenin yeniden bir araya geliş biçimi olarak tanımlanabilir. Başka bir ifadeyle terkip, hem yeniden yapma hem de yeniden anlamlandırma eylemidir denilebilir. Türkiye mimarlık ortamı bağlamında Turgut Cansever’in Beyazıt Meydanı Projesi (Martinelli, 2025), Emine ve Mehmet Öğün’ün Örencik Kır Evleri (Düzenli, 2007) bu anlamdaki eylem biçimleri olarak düşünülebilir.

Gerek kantin gerekse de toplantı salonu ve güvenlik kulübesinde bu durum açık bir biçimde izlenebilir. Bu yapılar malzemenin fiziksel yeniden kullanımından ziyade, mimari bilginin ve üretim alışkanlıklarının yeniden terkidir. Hangarlardan çıkan “artık” malzemeler, ekonomik ve ekolojik koşulları yeniden kurgulayan bileşenler olarak iş görmektedir. Bu anlamda, yeniden terkip, hem mimari hafızayı sürdürmeyi hem de malzeme israfını azaltmayı amaçlayan bir tasarım stratejisine dönüşmekte, malzemenin ve mimarlık bilgisinin sürekliliğini korumaktadır. Yeniden terkip süreci, bir başka açıdan mimarlıkta “yeni” kavramının da sorgulamasına yol açmaktadır. Malumun bilgi hafızasıyla mamulün maddi hafızası ortak bir zeminde buluşarak hafızayı ve üretimi başkalaştırır. Böylece terkip mimarlığın düşünsel zemini olarak mevcut yapısal birikimin yeniden konumlanmasını mümkün kılar.

Bu çalışmanın çıkış noktası “malum” mimarlık bilgisiyle, daha önceden üretilmiş olan “mamulün” “yeniden terkibi” üzerine kurgulanmıştır. Daha açık ve güncel bir ifadeyle; mimarlıkta geçmişten gelen yapma bilgisinin ve eldeki artık malzemenin döngüsel bir biçimde tekrar dolaşıma sokulduğu örnekler sunulacaktır. Bu anlamda, makalede, Samsun Üniversitesi Balıca Kampüsü Kantini ve Araştırma Merkezleri Toplantı Salonu birer yeniden terkip olarak, bu yapılarda kullanılan ahşap ve çelik gibi artık malzemeler malumül olarak, ahşap ve çeliğin kullanım detayları ve bunlarla oluşturulan biçimsel göndermeler malum mimarlık bilgisi olarak yer bulmaktadır. Makalede, saha gözlemleri, yapım süreci dokümantasyonu ve aynı zamanda mimari müellifler olan yazarların doğrudan uygulama sürecindeki deneyimleri üzerinden veriler toplanmıştır. Bu bağlamda, mimarlık pratiği ile mekân ve

malzeme döngüsü arasında kurulan ilişkiler uygulama düzeyinde ele alınmaktadır.

Mekân, İhtiyaç ve Var Olan Malzeme Bağlamları

Mimarlıkta koruma pratiği, tarihî yapıların fiziksel bütünlüğünü muhafaza etmeye yönelik bir teknik müdahale alanı olmakla beraber aynı zamanda mekânın hafızası, kültürel katmanları ve toplumsal ilişkileriyle birlikte ele alınması gereken çok yönlü bir meseledir. Üniversite kampüsleri bu dönüşümün sınındığı alanlar olarak, geçmişin fiziksel izlerini bugünün ihtiyaçlarıyla buluşturma potansiyeline sahiptir. Samsun Üniversitesi Ballica Kampüsü özelinde yaşanan dönüşüm süreci, bu yaklaşımın hem fiziksel hem kavramsal düzeyde sınındığı önemli bir deneyim alanı ve özgün bir bağlam sunmaktadır.

Samsun 19 Mayıs İlçesi İstiklal Mahallesinde konumlanan eski TEKEL binaları, Türkiye'nin 20. yüzyıl kentsel ve kırsal endüstri politikalarının mekânsal izlerini taşıması bakımından bölge açısından büyük bir öneme sahiptir (Düzenli, 2022; Taşar, 2024). Ballica tütün hangarları, üretim, depolama ve örgütlü tarımsal kalkınma süreçlerinin bir ürünü olmasının ötesinde, bölge halkının sosyo-kültürel hafızasında da derin bir yer edinmiştir. Bu hafıza, yapının fiziksel varlığının ötesinde koruma ve yeniden kullanım stratejilerine yön veren bir referans noktasıdır. Her biri 1000 m² taban alanlarına sahip olan 60 adet hangarın, 5000 m²'lik 3 hangarın ve 3 adet sosyal işlevli hangarın oluşturduğu bu mekân dokusu, zamanla işlevini yitirse de fiziksel hacmi, tipolojik karakteri ve malzeme repertuarı bakımından koruması gereken bir potansiyele sahiptir. Hangarların herhangi bir resmi tescil kaydı yoktur. Ballica örneğinde asıl dikkat çekici olan, koruma yaklaşımının, bir yapının olduğu gibi korunması veya restore edilmesi şeklindeki tavra ek olarak malzeme ölçeğinde de yeniden üretim stratejileriyle birlikte düşünülen bir tavırla şekillenmiş olmasıdır. TEKEL'in tütün üretim ve depolama geçmişine ait fiziksel ve malzeme temelli izler, 2019'dan itibaren kampüsün dönüşüm sürecinde "malum"un ve "mamul"un mimariyle yeniden ilişkilendirilmesini mümkün kılmıştır. Samsun Üniversitesi'nin bu alan üzerindeki planlama çalışmaları, ayakta kalan kadar, artık durumundaki yapı elemanı ve yapı malzemesinin de mimari üretimde değerlendirilmesini gündeme taşımıştır. Bu yaklaşım, işlevsel bir geri kazanım olmasının yanında bağlamsal bir yeniden konumlandırma biçimidir. Mekân hafızasını korumak, ömrü dolmamış her

malzemeyi yeniden kullanmak ve israftan kaçınmak Balıca Kampüsü'nde uygulanan koruma yaklaşımının temel ilkeleridir (Düzenli vd., 2024) (Fotoğraf 1 ve 2). Bu yaklaşım, malzemenin sökümünden tasarıma uzanan tüm aşamalarında israfı azaltmayı önceleyen bütüncül bir üretim mantığının kurulmasını sağlamıştır.



Fotoğraf 1. Dönüşüm öncesi TEKEL Balıca Tütün Depoları (2019)



Fotoğraf 2. Dönüşüm sonrası Samsun Üniversitesi Balıca Kampüsü (2025) F: Furkan Al

İhtiyaçlar

Bu noktada, Ballica Kampüsünün ve Üniversitenin diğer yerleşkelerinin mekansal ihtiyaçları devreye girmektedir. Dönüşüm süreci, söz konusu ihtiyaçların mimari çözümlerinin imkanlar ve sınırlılıklar üzerinden üretilmesi ile sürdürülmüştür. Samsun Üniversitesi'nin kurumsal yapılanması ve fiziksel gelişim sürecinde, farklı yerleşkelerde ortaya çıkan mekânsal ihtiyaçlar, yapım süreçlerinin temel itici gücü olmuştur.

İlkadım Rektörlük Yerleşkesinde, idari ve akademik birimlerin yoğunlaşması ve araştırma merkezlerinin sayıca artışı, çok sayıda paydaşı bir araya getirecek, teknik altyapıya sahip ve iklimsel konfor koşullarını karşılayan ortak kullanımlı bir toplantı salonuna olan ihtiyacı belirginleştirmiştir. İlkadım Rektörlük Ofisi, bu yeni işlevsel gereksinimi karşılayacak hacimsel kapasiteye ve teknik donanımına sahip değildi. Aynı şekilde, yerleşkenin giriş noktasındaki güvenlik birimi de hem fiziksel yetersizlik hem de görüş açısı kısıtlılığı nedeniyle yeniden tasarlanması gereken bir alan haline gelmişti. Rektörlük ofisi olarak kullanılan tarihi yapı, zamanla artan mekânsal ihtiyaçları tam olarak karşılayamaz duruma gelmiştir.

İkinci olarak, Ballica Kampüsü'nde akademik ve sosyal yaşamın gelişmeye başlamasıyla birlikte, öğrencilerin ve personelin gündelik ihtiyaçlarını karşılayabileceği bir kantin mekânı giderek daha acil hale gelmişti. Kampüs genelinde yemek hizmeti veren merkezi bir yemekhane bulunmasına rağmen, ara öğün ihtiyacını karşılayacak, esnek çalışma saatlerine uygun ve sosyalleşmeye olanak tanıyan bir mekân eksikliği hissedilmmişti. Bu ihtiyaçlar, salt işlevsel bir boşluğu doldurmak yerine kampüs yaşamının sosyal dinamiklerini destekleyecek fiziksel mekânların gerekliliğini de ortaya koymuştur. Bu bağlamda, her iki yerleşkede de ortaya çıkan bu somut mekânsal talepler, Ballica'daki mevcut malzeme stoğunun yeniden değerlendirilmesi için bir fırsat yaratmış ve sürdürülebilir bir üretim stratejisinin geliştirilmesine zemin hazırlamıştır.

Çelikler ve Ahşaplar

Ballica Kampüsünün sunduğu potansiyellerin ve Üniversitenin mekânsal ihtiyaçlarının belirlenmesinin ardından, asıl kritik adım mevcut malzeme stoğunun değerlendirilmesi olmuştur. Bu süreçte "kurtarılmış malzeme stoğu", koruma yaklaşımının yapıların fiziksel bütünlüğünü korumakla sınırlı kalmayıp, yapıyı oluşturan bileşenlerin taşıdığı potansiyeli de kapsayacak şekilde genişletilmesini ifade etmektedir. TEKEL hangarlarının dönüşüm pro-

jeleri sırasında çeşitli sökümler ve iyileştirme süreçlerinde elde edilen çelik makaslar, ahşap kalaslar, döşeme kaplama elemanları, oluklu sac, I profiller ve kutu profiller gibi yapı bileşenleri, yeni mimari üretimlerin kurucu unsurları olarak yeniden işlevlendirilmiştir. Süreç, 2019 yılından itibaren kampüsün üniversite kullanımına geçiş kararının alınmasıyla başlamıştır. TEKEK'in tütün üretim faaliyetlerinin sonlandırılması ve depolama işlevinin de ortadan kalkmasıyla birlikte hangarlar kullanım dışı kalmıştır. Bu süreçte özellikle yapıların içlerinde bulunan asma katın döşemesi ve taşıyıcı sistemleri, hangar dışındaki bazı yapı elemanları hâlâ sağlam ve kullanılabilir durumdaydı. Üniversite yönetimi, kampüsün dönüşüm sürecinde ayakta duran yapıları korumakla birlikte, artık yapı statüsüne düşmüş hangarların içindeki değerli yapı bileşenlerini ve malzemelerini de kurtarmayı hedeflemiştir. Bu doğrultuda, yeni kampüs planlamasına uygun olmayan hangar içlerindeki yapı elemanı ve malzemelerinin özenli bir şekilde sökülmesine karar verilmiştir. Söküm işlemi, malzemenin zarar görmemesi ve yeniden kullanmak üzere gerçekleştirilmiş, kampüs içinde muhafaza edilmiştir. Böylece bu bileşenler, atık malzeme olmaktan çıkıp geçmişin üretim kültürünü ve mekânsal kimliğini taşıyan parçalar haline gelmiştir.

Söküm sonrası elde edilen malzemeler, TEKEK'in üretim kültürünü ve bölgenin endüstriyel geçmişini taşıyan somut bir miras olarak görülmüştür. Her çelik makas, ahşap kaplama ve oluklu sac, geçmişte belirli bir işlevi yerine getirmiş ve bu nedenle yeni yapılarda anlamlı bir süreklilik yaratma potansiyeline sahiptir. Malzeme bakiyesinin mimari üretimde merkezi konuma yerleştirilmesi alternatif bir stratejidir. Bu strateji, kullanıma elverişli her bileşenin yeniden değerlendirilmesini teşvik ederek malzeme israfını asgari düzeye indirmeyi hedefler. Balıca Kampüsü bu yöntemle, bir yandan çevresel sürdürülebilirliğe katkı sağlarken, öte yandan endüstriyel mirasın fiziksel izlerini çağdaş işlevsel gereksinimlere yanıt veren yapılara aktarmayı mümkün kılmıştır.

İki Küçük Yapı: Tasarım Kararları ve İnşa Süreçleri

Balıca Kampüsü ve Merkez Rektörlük Yerleşkesindeki uygulamalarda tasarım-yapım ilişkisi, mevcut malzeme stoğunun yeniden değerlendirilmesine dayalı bir sistem anlayışıyla ele alınmış; malzeme kararları ise bu yaklaşımın yapısal ve estetik sürekliliğini destekleyecek biçimde geliştirilmiştir. Tasarım kararları, form ve işlev kadar malzemenin geçmişine ve bağlamına da duyarlı

biçimde şekillendirilmiş; strüktürel tercihler ve detay çözümleri mevcut malzeme repertuarı doğrultusunda kurgulanmıştır. Bu bölümde, Rektörlük Araştırma Merkezleri Toplantı Salonu ile Ballica Kampüsü Kantin Binası özelinde, artık durumda olan malzemenin yeniden kullanımına dayalı yapım kararları, tasarım ve inşaa süreciyle birlikte bütüncül olarak ele alınmaktadır.

Bir Ahşap Deneyimi: Araştırma Merkezleri Toplantı Salonu

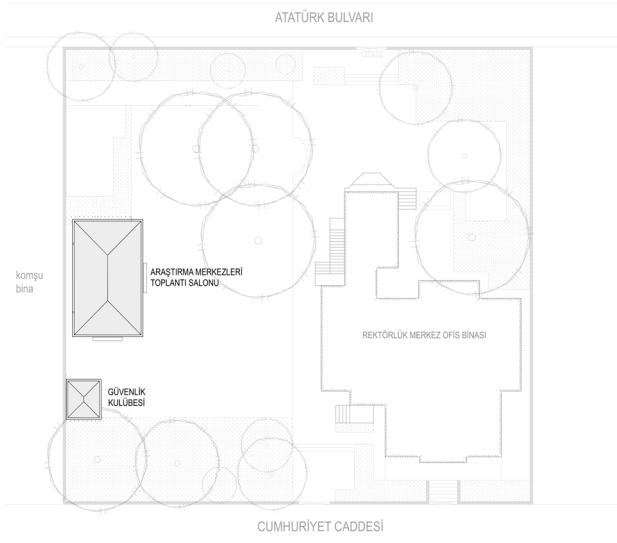
Samsun Üniversitesi Merkez Rektörlük Yerleşkesi içerisinde konumlanan Araştırma Merkezleri Toplantı Salonu üniversite bünyesindeki disiplinlerarası akademik iş birliklerinin fiziksel mekânda karşılık bulduğu bir yapı olarak bu metnin yazarları tarafından tasarlanmıştır. Buna ilave ikinci bir yapı güvenlik kulübesi olarak tasarlanmıştır. Her iki yapı da yerleşkenin batı sınırındaki komşu parseli sırtını verecek şekilde yan yana yerleştirilmiştir. Proje 2020 Ekim ayında tamamlanmış, gerekli kurul izinleri alındıktan sonra inşaatı 2021 Haziran ayında tamamlanmıştır (Fotoğraf 3).



Fotoğraf 3. Samsun Üniversitesi Araştırma Merkezleri Toplantı Salonu ve Güvenlik Kulübesi Hava Fotoğrafı

Bu ikili dizilime halihazırda var olan ve wc işlevi ile kullanılan üçüncü müştemilat binası komşuluk etmektedir (Şekil 1). Yapının en belirleyici özelliği,

taşıyıcı sisteminin tamamen ahşap malzemeden kurgulanmış olmasıdır. Bu tercih hem sürdürülebilirlik ilkeleri hem de mevcut malzeme bakiyesinin değerlendirilmesi açısından önemli bir tasarım stratejisidir. Aynı zamanda, ömrünü tamamlamamış ahşap bileşenlerin korunmasını sağlayarak gereksiz malzeme israfının önüne geçen bir üretim anlayışını da ifade eder. Doğru işçilik ve detay çözümleriyle uygulanan bu ahşap sistem, özellikle söküm yoluyla elde edilmiş yapı malzemelerinin yeniden değerlendirilmesini mümkün kılacak şekilde tasarlanmıştır.



Şekil 1. Samsun Üniversitesi Araştırma Merkezleri Toplantı Salonu ve Güvenlik Kulübesi Vaziyet Planı

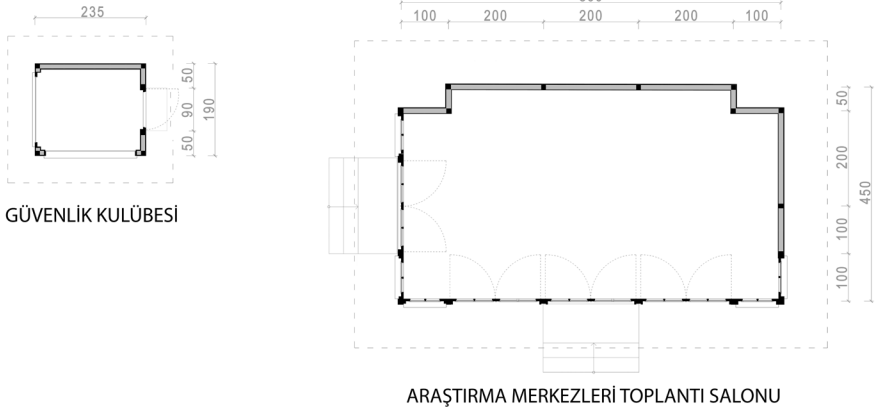
Yapının strüktürel sisteminde, Ballica tütün hangarlarından temin edilen masif ahşap kolon ve kirişler kullanılmış; bu elemanlar, uygun detaylarla yeni yapıya entegre edilmiştir. İlk olarak toplantı salonu tasarlanmış ve inşa edilmiştir (Fotoğraf 4). Yapı sert zemin üzerine yerden yükseltilmiş çelik zemin döşemesi ve onun üzerine inşa edilmiş ahşap bir strüktürden ibarettir. Tescilli yapının bulunduğu parsel içerisinde bulunmasından kaynaklı, yapı-zemin ilişkisi serbest bırakılmış, zemine herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Yapı, NPI 160 çelik profiller ile zemin kotundan çelik döşemenin üst kotuna 50 cm yükseltilmiştir. Toplam 12 NPI 160 çelik ayak ile zemin bağlantısı sağlanmıştır. Her bir ayak ile zemin arasında çelik plakalar konumlandırılmış, yükün zemine uyguladığı basınç bu suretle yayılmıştır. Ana giriş

aksları Tüm NPI 160 ayaklardan geçecek şekilde yine aynı malzeme ile zemin döşemesi imal edilmiştir. Yapının planı 8 m x 4,5 m ölçülerine sahiptir (Şekil 2). Döşemenin taşıyıcı ayakları ön cepheden 80 cm, sağ ve sol yan cephelerden 100 cm içeriye alınmıştır. Zemin döşemesini oluşturan NPI 160 çelik profillere kaynatılmış 18 adet demir kutu pabuç bulunmaktadır ve ahşap dikmeler bu pabuçlar aracılığı ile döşemeye sabitlenmiştir. Tüm ahşap dikmeler üst kotta 5x20 cm ölçülerinde ahşap kirişler ile birbirlerine bağlanmaktadır (Şekil 4).

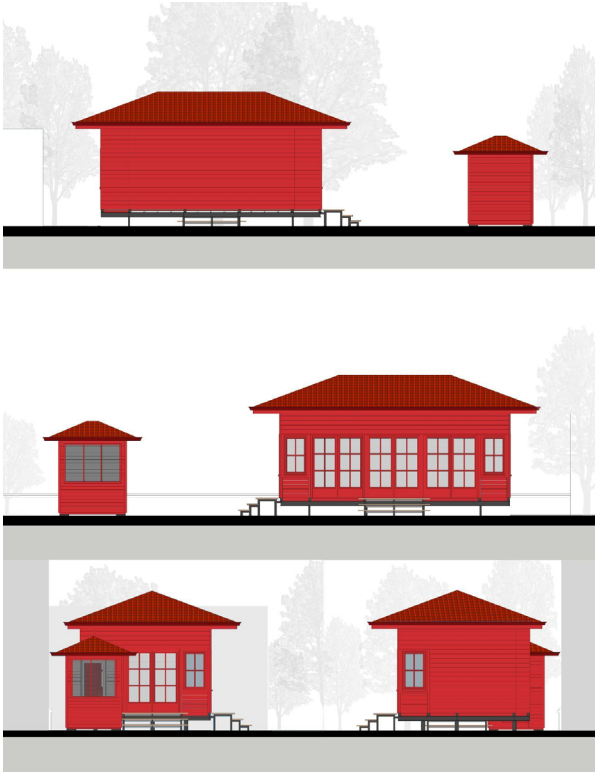


Fotoğraf 4. Samsun Üniversitesi Araştırma Merkezleri Toplantı Salonu

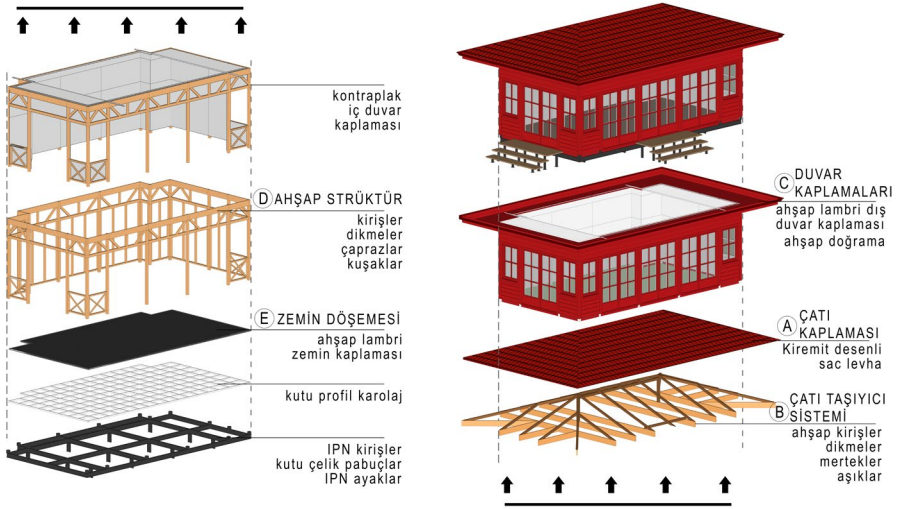
Çatı taşıyıcı sisteminin kurgusu için çatı kirişleri yerleştirilmiştir. Bu kirişlerin ölçüleri 5x20 cm'dir. 590 cm ölçüsünde 6 ana kiriş konumlandırılmıştır. Köşe ve kenarların yapılabilmesi için aynı ebatlarda ahşap kirişler kullanılmıştır. Çatı 4 kenardan da 90 cm'lik saçak oluşturacak şekilde kurgulanmıştır. Çatıyı oluşturan tüm elemanlar (dikme, aşık, göğüsleme, mertek ve taban/döşeme malzemeleri) ahşap malzeme olarak seçilmiş ve hangarlardan getirilmiştir. Çatıda kaplama malzemesi olarak kiremit desenli sac kullanılmıştır. Yapının 4 kenarına da yağmur oluğu uygulanmıştır. Doğru eğimler ile su, yapının arka tarafına yönlendirilmiş, yağmur iniş borusu ile su yumuşak zemine iletilmiştir. Bu şekilde ön, sağ ve sol yan cephelerde yağmur iniş borusu, cephe düzenlerine dahil edilmemiştir.



Şekil 2. Samsun Üniversitesi Araştırma Merkezleri Toplantı Salonu ve Güvenlik Kulübesi Planı



Şekil 3. Samsun Üniversitesi Araştırma Merkezleri Toplantı Salonu ve Güvenlik Kulübesi Cepheleri



Şekil 4. Samsun Üniversitesi Araştırma Merkezleri Toplantı Salonu Taşıyıcı Sistem Şeması

Dış cephede, mevcut ahşapların temizlenmesi, lamba-zıvanalarının açılması ile elde edilen lambri malzeme kullanılmış, ahşap malzemenin yapısına ve korunmasına uygun boya seçimi yapılmıştır (Şekil 3). İç mekan zemin kaplaması olarak yine aynı lambri malzeme kullanılmıştır. İç mekan duvar kaplaması olarak kontrplak malzeme kullanılmıştır (Fotoğraf 7 ve 8). Yapının duvar kaplama malzemeleri arasında kalan boşluğa ise taşıyıcı ısı yalıtım malzemesi yerleştirilmiştir. Yapının 2 cephesinde (ön ve sol yan cephe) pencere ve kapılardan meydana gelen büyük açıklıklar bulunmaktadır. Yapının ön cephesinde 2 adet sabit kanat pencere 3 adet hareketli kanat kapı; sol yan cephesinde 2 adet sabit kanat pencere 1 adet hareketli kanat kapı; sağ yan cephesinde 1 adet sabit kanat pencere bulunmaktadır (Fotoğraf 9). Sağ yan cephenin geri kalanı ve arka cephenin tamamı sağır cephe olarak kurgulanmıştır (Fotoğraf 5). Pencere alt ve üst kısımlarında kalan duvar kütlelerine, sağ yan ve arka cephedeki tüm sağır duvar kütlelerine yapının yatay yüklere karşı dayanımını arttırmak üzere ahşap çaprazlar yerleştirilmiştir. İç mekân duvar kaplaması olarak kullanılan kontrplak malzeme yapının tüm dikmelerini birbirine bağladığı için yapının yatay dayanımına büyük miktarda olumlu katkı sağlamıştır (Şekil 4).



Fotoğraf 5. Samsun Üniversitesi Araştırma Merkezleri Toplantı Salonu ve Güvenlik Kulübesi



Fotoğraf 6. Samsun Üniversitesi Araştırma Merkezleri Toplantı Salonu

Yapıya ait tüm ahşap doğramalar marangozhanede, hangarlardan çıkan ve yeniden kullanım üzere temizlenen ahşap malzeme ile üretildikten sonra inşaat alanına nakledilmiş, burada yapı üzerine montajı sağlanmıştır (Fotoğraf 6). Ahşap duvar yüzeyleri ve iç mekânda zemin ahşap kaplamasının silim ve macunlama işlemlerinden sonra boya uygulaması yapılmıştır. Yapıda dıştan Sadullah Paşa ve Amcazade Yalılarında, Örencik Kır Evlerinde de kullanılan kırmızı aşı rengi boya kullanılmış; iç mekânda ise duvar yüzeylerinde beyaz renkli boya, zemin ve tavanda ise kahverengi pigmentli cila uygulaması yapılmıştır (Fotoğraf 7 ve 8). Yapıya hem ön cephedeki hem de sol yan cephedeki kapılardan kot farkını aşarak giriş sağlayabilmek için ana taşıyıcısı kutu profil ve basamak kaplama malzemesi ahşap olan merdivenler imal edilmiş ve uygun şekilde konumlandırılmıştır.



Fotoğraf 7. Samsun Üniversitesi Araştırma Merkezleri Toplantı Salonu



Fotoğraf 8. Samsun Üniversitesi Araştırma Merkezleri Toplantı Salonu

Güvenlik kulübesi, daha sonra Samsun Üniversitesi Balıca Kampüsü marangozhanesinde toplantı salonunda kullanılan malzemelerin aynıları ile imal edilmiştir. Ön ve sol yan cephesinde tek kanatlı sabit pencereler bulunmaktadır. Zemin döşemesi çelik ile değil, ahşap kirişler kullanılarak imal edilmiştir. Tüm güvenlik kulübesi marangozhanede imal edildikten sonra Samsun Üniversitesi Merkez Rektörlük Ofisi yerleşkesine taşınmıştır. Yapı, granit karo malzeme üzerinde yerleştirilmesi ile yerden yükseltilmesi ve zemin koşullarıyla bağlantısının koparılması sağlanmıştır. Güvenlik kulübesi yerleşkenin hem ön hem de arka kısmını rahatlıkla görebilecek ve tüm alana hâkim olabilecek bir bölgeye konumlandırılmıştır.

Bu küçük bina, mimari hafızanın yapım eylemiyle yeniden şekillendiği ve bağlamla kurduğu ilişkide anlam kazandığı çağdaş bir mamül olarak ifade edilebilir. Hangarlardan sökülen ahşaplar marangozhanede tekrar işlenmiş, malzemenin taşıdığı değer yapı üretimine katılarak yeni bir mimari eserde vücut bulmuştur. Burada “yeni”, “artık” olanın yeniden terkihiyle gerçekleşmiştir. Bu yönüyle yapı, malzemenin geçmişle sıkı ilişki kurduğu bir eser haline gelmiştir. Bu ilişki malzeme ile kurulan ilişki ile sınırlı kalmamış, yapının çevresi ile olan ilişkisi de kurgulanmıştır. Yaz mevsiminde tüm kapılar açıldığında dış mekanla güçlü bağ kurması ve havadar şekilde farklı kulla-

nun şekillerine imkân vermesi, saçak altında bir pencere denizliğinin önündeki alan kullanımının olumlu niteliği, kış mevsiminde kapılar kapatıldığında dışarıdan yalıtılmış bir çalışma ortamı sunan toplantı salonunun mevsimlere göre farklı kullanım imkanlarına sahip olması, yerleşke içinde "yaşayan" bir yapının varlığına işaret etmektedir. Sonuç olarak yapı hem malzemenin döngüsel kullanımını hem çevresiyle kurduğu bağları yerleşkenin mekânsal hafızasına dahil eden bir mimari ifadeye bürünmektedir.

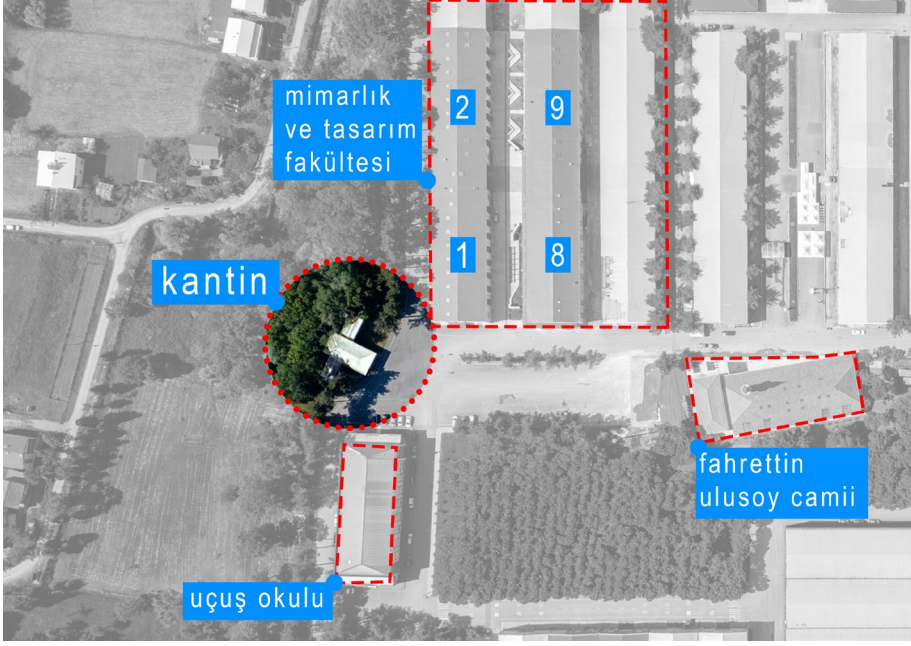


Fotoğraf 9. Samsun Üniversitesi Araştırma Merkezleri Toplantı Salonu ve Güvenlik Kulübesi

Bir Çelik Deneyimi: Ballica Kampüsü Kantini

Samsun Üniversitesi Ballica Kampüsünün dönüşüm süreci, mevcut yapı stoğunun yeniden tasarlanıp işlevlendirilmesinin yanı sıra, kampüsün sosyal yaşamına ilişkin yeni mekânsal üretimleri de içermektedir. Bu yeni yapıların inşasıyla, öğrencilerin ve çalışanların yeme-içme ihtiyaçlarını karşılamanın ötesinde, kullanıcıların kampüs bütünüyle ve çevresinde var olan yapı gruplarıyla ilişkinin güçlenmesi beklenmektedir. Bu yolla kampüs içindeki sosyal yaşam kalitesi artarken, özellikle mimarlık öğrencilerinin tasarım ve yapım

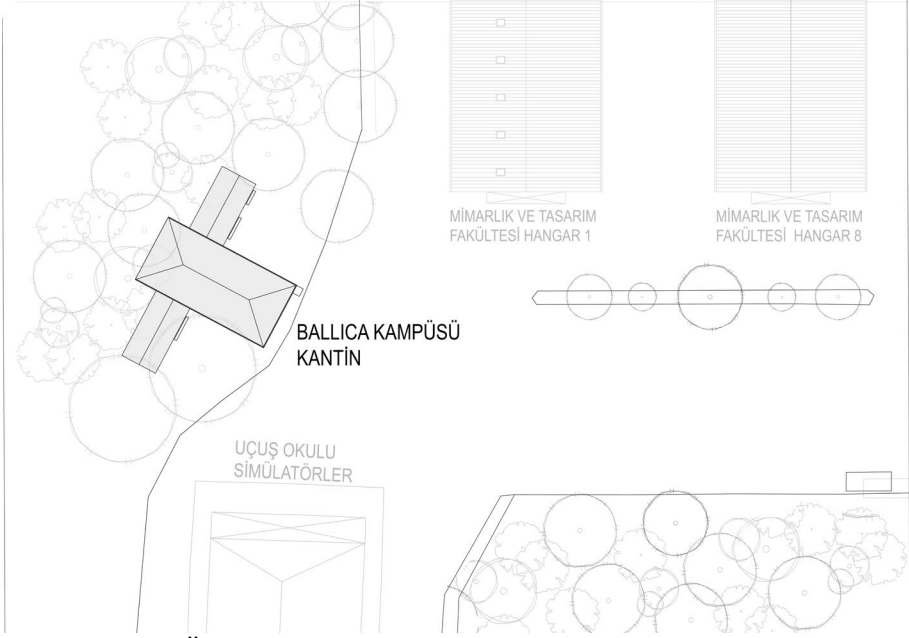
süreçlerine doğrudan tanıklık ettikleri bir üretim deneyimi de sağlanmış olacaktır. Diğer bir ifadeyle öğrencinin mekâna ve üretim eylemine katılımı, aidiyet hissini güçlendiren pedagojik bir zemin oluşturacaktır.



Fotoğraf 10. Samsun Üniversitesi Ballica Kampüsü Kantini ve Yakın Çevresi Hava Fotoğrafı

Bu bağlamda, kampüsün ilk sosyal mekânı sayılabilecek kantine binası, kampüs dönüşüm sürecinin başlangıç yapılarından biri olarak önemli bir yere sahiptir. Yapı, kampüsün farklı fakülteleriyle kuracağı mekânsal ilişkiler dik-kate alınarak belirlenmiştir. Kantine, Samsun İli 19 Mayıs İlçesi sınırlarında yer alan Ballica Kampüsünde Uçuş Okulu ile Mimarlık ve Tasarım Fakültesi'nin ilk dönüştürülen, Tekel zamanından kalan numaralandırmalarıyla 1. ve 2. hangarları arasında konumlandırılmıştır (Fotoğraf 10). Proje 2021 Ekim ayında yazarlar tarafından hazırlanmış, inşaatı 2022 Mart ayında tamamlanmıştır. Bu alan, daha önce üniversiteye ait iş makinelerinin park alanı olarak kullanılan yarı açık bir garaj niteliğindeydi. Yapının konumu, doğu-kuzey-güney yönlerinde kavşak niteliğinde bir meydana açılmakta ve batı yönünde orman sınırına yaslanmaktadır (Fotoğraf 11 ve 12). Yapı, master planla belirlenmiş kampüs camisine yönelen eksen üzerinde yer alarak dini, sosyal ve kültürel kullanımlar arasında görsel ve işlevsel bir köprü kurmaktadır (Şekil

5). Yapının konumuna ilişkin bu kararlar, fiziksel bir yer seçimi ile beraber mekânsal sürekliliği güçlendiren bir tasarım kararı olarak, yapıya kampüsün ortak yaşamına ait bir odak noktası niteliği kazandırmıştır.

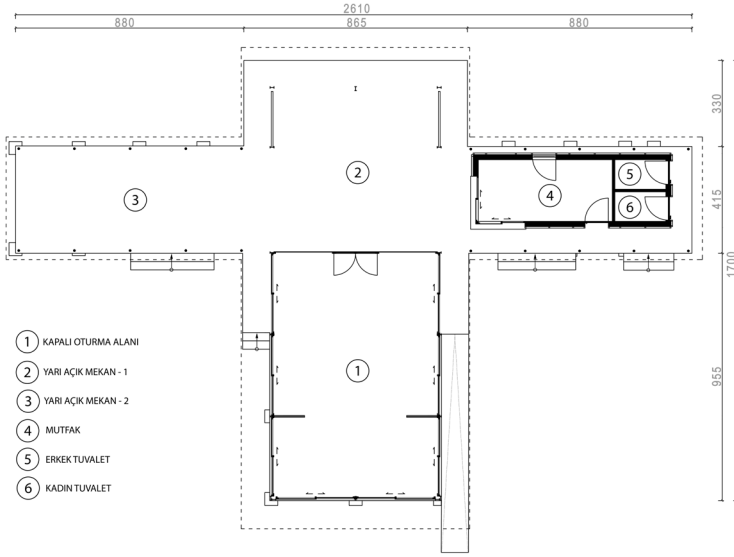


Şekil 5. Samsun Üniversitesi Ballica Kampüsü Kantini Vaziyet Planı

Kantin binasının tasarımı, kampüs genelinde hâkim olan doğa-mekân etkileşimini sürdürecektir biçimde geliştirilmiştir. Plan düzleminde T biçiminde kurgulanmıştır (Şekil 6). Hem iklimsel hem de mekânsal kaliteyi artırmak amacıyla kapalı, yarı açık ve açık alanlar bir arada düşünülmüştür. Bu mekânların birbirleriyle ilişkisi ve konumlanışları, çevresindeki yapı ve doğal çevreyle kuracakları görsel bağlantılar göz önünde bulundurularak tasarlanmıştır.



Fotoğraf 11. Samsun Üniversitesi Balıca Kampüsü Kantini Doğu Cephesi



Şekil 6. Samsun Üniversitesi Balıca Kampüsü Kantini Planı

Tasarım programı kapsamında yapı dört temel ihtiyaca yanıt vermektedir:

- (1) kapalı yeme-içme alanı (Fotoğraf 17 ve 18),
- (2-3) yarı açık yeme-içme alanları (Fotoğraf 15 ve 16),
- (4) hizmet mekânı olarak mutfak (Fotoğraf 14),
- ve (5-6) tuvalet birimleri (Şekil 6).



Fotoğraf 12. Samsun Üniversitesi Ballica Kampüsü Kantini Batı Cephesi



Fotoğraf 13. Samsun Üniversitesi Ballica Kampüsü Kantini Güney Cephesi



Fotoğraf 14. Samsun Üniversitesi Ballica Kampüsü Kantini İç Mekân

Bunlara ek olarak, T plan şemasının her iki kenarında çim zeminli oturma alanları oluşturulmuştur. T plan tipinde, güney yönündeki kısa kolda yarı açık bir mekân tasarlanmıştır. Bu yarı açık mekân, doğu yönünde kampüse açılırken batı yönünde yer alan yeşil alanla doğrudan ilişki kurmaktadır. Doğa-mekân ilişkisi, üstü kapalı bir ara mekân üzerinden kurulduğu için mevsimsel koşullara bağlı olarak farklı atmosferler üretmektedir (Fotoğraf 13). T planının kuzey yönünde konumlanan kısa kolu servis alanlarını içermektedir. Burada yer alan kapalı mutfak birimi, yemek hazırlama ve servis işlevlerini yerine getirmekte; mutfaka bitişik olarak yerleştirilen ıslak hacimler (kadın-erkek tuvaletleri) tüm kampüs kullanıcılarının erişimine açık kamusal bir ihtiyaç alanı oluşturmaktadır. Mutfak ile yarı açık ve kapalı oturma alanları arasında doğrudan ilişki kurulmuştur. T planının uzun doğrultusunda (doğu yönünde) yer alan çıkıntısı ise, üç cephesi sürgülü cawm doğramalarla çevrilmiş bir kapalı oturma alanı olarak tasarlanmıştır. Bu mekân hem iç-dış ilişkisini zenginleştiren bir şeffaflık sunmakta hem de mevsimsel kullanım konforu sağlamaktadır. Yaz aylarında cam yüzeyler açılarak doğal havalandırma sağlanmakta, kış aylarında ise kapatılarak ısı korunmakta ve içe dönük bir mekânsal deneyim oluşturulmaktadır (Fotoğraf 15 ve 16).



Fotoğraf 15. Samsun Üniversitesi Ballica Kampüsü Kantini



Fotoğraf 16. Samsun Üniversitesi Ballica Kampüsü Kantini Doğu Cephesi

Planimetrinin çevresiyle kurduğu ilişkinin benzeri, yapı malzemesi ve strüktürel sistemin zemin ve çevreyle kurduğu dikey ilişkide de dikkate alınmıştır. Yapının betonarme pabuçlar üzerine yükseltilmiş olması, bölgedeki

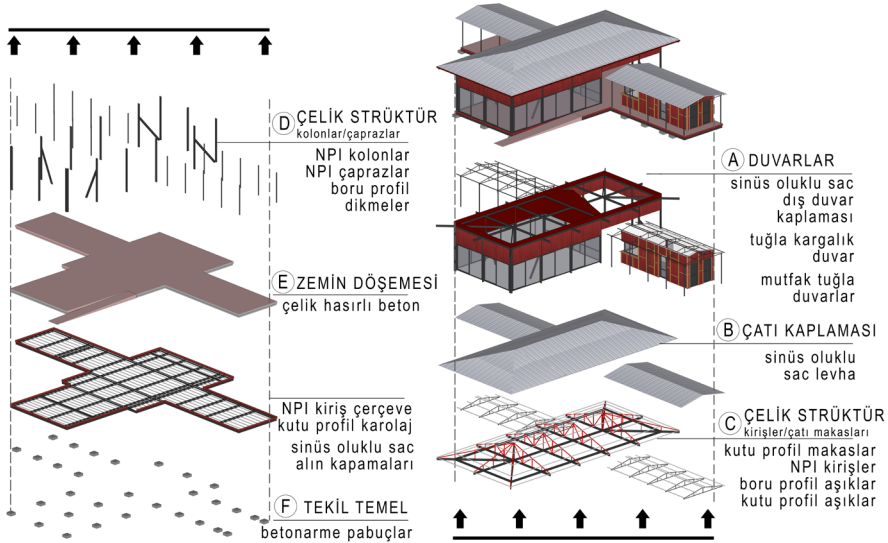
su tutucu zemin koşullarına verilen yapısal bir yanıt olmanın yanı sıra, zemindeki doğal yaşıntının (bitki örtüsü ve toprak yapısı) sürdürülebilirliğini gözeten bir tasarım kararıdır (Şekil 7). Bu kot farkı, engelli rampaları ve basamaklarla kullanıcı erişimine uygun hâle getirilmiştir.



Şekil 7. Samsun Üniversitesi Ballica Kampüsü Kantini Cepheleri

Tasarım süreci, mevcut malzeme envanterinin değerlendirilmesiyle eş zamanlı olarak ilerlemiştir. Bu değerlendirme, yapı elemanlarının ikinci kez devreye alınmasını mümkün kılarak hem yeni üretim yükünü azaltmış hem de malzeme israfını sınırlayan bir yapım yaklaşımı ortaya koymuştur. Özellikle kullanımdan düşmüş hangar yapılarından elde edilen mamuller yani NPI 160 çelik malzemeler, yapının ana taşıyıcısı olarak yeniden devreye alın-

mıştır. Bu yapım sistemi, iç ve dış mekân arasında geçirgenliği artıran, açıklıklarla örülmüş bir mekânsal kurguya olanak tanımıştır. Çelik malzemenin geniş açıklığa imkân veren yapısı, farklı programlara göre kolayca yeniden düzenlenebilecek esnek bir iç planlamaya zemin hazırlamış; dışa açılan teras alanları da taşıyıcı sistemin doğal bir uzantısı olarak tasarlanmıştır. Temelden başlayarak çatıya kadar uzanan çelik strüktürün kurulmasının ardından, kapalı mutfak mekânının dış duvarında cephe dokusunun oluşumuna katkı sunan ahşap malzeme kullanılmıştır. Ahşabın dokusu, rengi ve yüzey yaşanmışlığı çağdaş form diliyle bir araya gelerek kampüsün genel tasarım yaklaşımıyla uyumlu bir bütünlük sağlamıştır. Yapının çatısı, her kenardan saçak oluşturan kırma çatı biçiminde çözümlenmiştir. Cephe yüzeylerinde hangarların çatı tamirleri sırasında sökülen oluklu sac malzemeler tekrar ebatlanarak kullanılmış; böylece hem malzeme israfı önlenmiş hem de gölgeleme ve yağmurdan korunma gibi işlevsel gereksinimlere yanıt verilmiştir. İç mekân organizasyonu, kantin işlevini destekleyecek biçimde esnek ve geçirgen bir anlayışla kurgulanmıştır. Hareketli oturma birimleri, kullanıcı yoğunluğuna göre yeniden düzenlenebilecek biçimde tasarlanmış; iç ve dış mekân sınırları fiziksel değil, malzeme geçişleri ve açıklıklar aracılığıyla tanımlanmıştır. Bu sayede kullanıcıların farklı mevsim koşullarında da yapıyı çeşitli biçimlerde kullanabilmeleri mümkün kılınmıştır.



Şekil 8. Samsun Üniversitesi Ballica Kampüsü Kantini Taşıyıcı Sistem Şeması

Betonarme temel sistemi üzerine yerleştirilen ana taşıyıcı çerçeve, hangarlardan elde edilen NPI 160 çelik profiller ile oluşturulmuştur (Şekil 8). Aynı malzeme, yapının kolon ve kiriş sistemlerinde de kullanılmıştır. Taşıyıcı sistemin organizasyonu kuzey-güney yönünde altı aks, doğu-batı yönünde ise üç aks üzerine kurgulanmıştır. Yatay salınımı kontrol etmek amacıyla başlangıç ve bitiş aksları arasına çapraz elemanlar yerleştirilmiştir. Kolonlar en üst kotta kirişlerle bağlanmış; bu kirişler üzerinde kutu profillerden oluşturulan makas sistemiyle çatı taşıyıcısı tamamlanmıştır. Yine hangar çatılarından sökülen oluklu sac kaplamalar, cephe ve döşeme tabliyesi kenarlarının tamamlanmasında yeniden kullanılmıştır.

Zemin döşemesi, çelik hasır takviyeli betonla tamamlanmış; yüzey dayanıklılığını artırmak amacıyla renkli beton yüzey sertleştirici uygulanmıştır. Bu uygulama, estetik ve işlevsel bir bütünlük sağlarken kullanıma bağlı aşınmalara karşı da dirençli bir yüzey elde edilmesini mümkün kılmıştır. Yapının kuzey ve güney yönlerindeki yarı açık bölümler, kampüs alanında yer alan diğer yapılardan sökülen çeşitli profiller, kutu profiller ve oluklu sacların yeniden monte edilmesiyle oluşturulmuştur.

Kapalı mutfak kısmının duvarları delikli tuğla ile örülmüş; dış cephesi ise hangar döşemelerinden çıkarılan ahşap kalasların ebatlandırılarak şaşırtmalı bir düzende yerleştirilmesiyle kaplanmıştır. Ahşap paneller arasında kalan yüzeylerde yeniden değerlendirilen oluklu sac kaplamalar kullanılmıştır. Bu kaplama, işlevsel tercihin yanı sıra, yapının diğer bölümlerinde kullanılan malzemelerle bütünlük kurarak kantinin endüstriyel karakterini güçlendirmiştir.

Kafeteryanın kapalı ve yarı açık mekânlarının arasında, meydana bakan iki ara boşluk çim zeminle kaplanarak açık oturma alanı olarak düzenlenmiştir. Burada kullanılan çim, Samsunspor'un antrenman sahalarından elde edilen, sportif kullanım ömrünü tamamlamış malzemedir. Bu detay, yapım sürecinde kullanılan dönüşüm malzemelerinin peyzaj öğelerini de kapsayacak biçimde genişlediğini ve yeniden kullanım fikrinin kampüs sınırlarını aşan bir düşünceye dönüştüğünü göstermektedir.

Malzeme kararlarında yeniden kullanım ilkesi ve kampüs genelinde tanımlanan mimari dilin sürekliliği gözetilmiştir. Geri kazanılmış metal yüzeyler, yapı elemanlarında özgün biçimlerde yeniden konumlandırılmıştır. Tüm bu tasarım kararları, yapının yalnızca yeni bir bina olmasının ötesinde, kampüs hafızasının bir uzantısı olarak varlık kazanmasına olanak tanımıştır.

Kuşkusuz bu yapıyı, konumlanması ve mekânsal kurgusunun ötesinde, çevresindeki diğer yapılardan ayıran en önemli özelliği, tütün depolama hangarlarının dönüşümünden geriye kalan artık malzemelerle tasarlanmış olmasıdır. Eğitim yapısına dönüştürülen hangarların muhtelif bölümlerinden çıkarılan ve dönüşüm projelerinde kullanılma olanağı bulunmayan malzemeler, kantin tasarımında esaslı bir biçimde değerlendirilmiştir. Hatta tasarıma ilişkin kimi ölçüler, doğrudan bu artık malzemelerin standartlarına göre şekillenmiştir.

Kantin binası, tüm bu yönleriyle yalnızca bir sosyal mekân üretimi değil, aynı zamanda kamusal bir deneyim alanı, malzemenin ikinci hayatını bulan bir yapı pratiği, kampüs dönüşüm projesinin ilk numunesi ve sürdürülebilir kampüs vizyonunun somut bir örneği olarak değerlendirilmelidir.

Sonuç ya da Maluma Dair Bilgiler ile Mamule Dair Deneyimlerin Kesişiminden Birikenler

Samsun Üniversitesi'ne bağlı iki farklı yerleşkede yer alan Ballica Kampüsü Kantini ile Araştırma Merkezleri Toplantı Salonu'nun tasarım ve yapım süreçlerini ele alan bu çalışmadaki söz konusu iki küçük örnek yapı aslında basitçe bir söz söylemektedir. Bu söz, ilgili disiplindeki herkesin malumu olan yapma bilgisi ile eldeki mamulun/malzemenin ne tür basit ve yeni terkipler içerisinde değerlendirilebileceğine dönük bir sözdür.

Her iki yapıda kullanılan ahşap ve çelik malzemeler, Ballica'daki eski TEKEL hangarlarından sökülerek devralınmış; böylece malzeme, kendi geçmişini yeni mekâna taşımıştır. Bu dönüşüm, teknik bir geri kazanım kararı olmaktan çıkarak, malzemenin hafızasında saklı "malum" mimarlık bilgisinin yeniden açığa çıktığı bir üretim sürecine dönüşmüştür (Fotoğraf 17). Başka bir ifadeyle bu iki yapının tasarımıyla mimarlığın, geçmişi bir "yük" olarak sırtlamak yerine, onunla kurulabilecek yeni bir anlam arayışının imkânlarını araştırmak olduğu vurgulanmak istenmiştir.



Fotoğraf 17. Samsun Üniversitesi Araştırma Merkezleri Toplantı Salonu ve Balıca Kampüsü Kantini inşa süreçleri

Ballica Kantini ve Araştırma Merkezleri Toplantı Salonu, işlevsel olarak birbirinden farklı görünseler de aynı düşünsel yaklaşımın izini sürerler: Malzeme, “mamul” olarak işlenmiş bir son ürün değil; geçmişten devralınan bir sürecin, kültürel hafızanın ve yapım bilgisinin taşıyıcısıdır. Bu nedenle malzemenin yeniden kullanımı, üretimin maddi yüzeyinin çok ötesine geçerek tasarımın başlangıç koşullarını belirleyen kurucu bir unsura dönüşür. Her iki yapı da malzemenin nereden geldiğini hatırlatmakla kalmaz; onun nereye evrilebileceğini de ima eden bir anlatı kurar. Böylece inşa eylemi, daima “yeni ve sıfırdan başlayan” bir süreç olma iddiasını yitirir; geçmiş, şimdi ve gelecek arasında kesintisiz bir devri daimin parçası hâline gelir.

Bu bağlamda daha önce sökülmüş ya da işlevini yitirmiş yapı elemanlarının bilinçli bir tasarım kararına dönüşmesi, giriş bölümünde tartışılan “maluma dair bilgi” ile sahadaki “mamule dair deneyim”in kesiştiği üretken bir terkip alanı oluşturur. Burada ortaya çıkan yaklaşım, mevcut kampüs bağlamlarına cevap vermekle sınırlı kalmaz; gelecekteki yapım süreçlerine yön verebilecek nitelikte bir mimari duruşun da işaretlerini taşır. Yapım kültürüne dair bu katmanlı okuma, malzemenin teknik bir unsur olmaktan çıkarak mimari anlatının taşıyıcı bileşenine dönüştüğünü göstermektedir.

Sonuç olarak Ballica Kantini ve Araştırma Merkezleri Toplantı Salonu, malzemenin döngüsel varlığını görünür kılarak, mimarlığın çağın hızına ve tüketim odaklı inşa pratiklerine karşı sessiz, basit ama derin bir itiraz üretebileceğini ortaya koymaktadır. Kanaatimizce, her iki yapı da yeniden kurmanın bu sakin bilgisini taşımakta; zamana, emeğe ve hatırlamaya dair kalıcı bir iz bırakmaktadır. Bu iz, “malum” mimarlık bilgisi ile eski-yeni “mamuller”in, yeni bir terkiplerle bir araya gelişinden ibarettir.

Extended Abstract

Stating the obvious, recomposing the manufactured: Samsun University research centers meeting hall and Ballica campus canteen buildings

*

The architectural works carried out by Samsun University are the product of a holistic design philosophy based on the principles of preserving the memory of the space, extending the life of the material, and preventing waste. Conceptualized under the title “Stating the Obvious, Recomposing the Manufactured”, this process analyses how components dismantled from the old TEKEL tobacco warehouses have been reborn as new structures in line with contemporary needs.

The article analyses architectural production practice through two building examples at Samsun University within a triple conceptual framework: *Malum* / the obvious, *Mamul* / the manufactured, and *Terkip* / to recompose. *Malum* refers to ancient practices of making that have accumulated over centuries, are ‘already known,’ and are inherited. The cultural memory and historical patterns in which the architect is raised constitute the ‘*malum*.’ Architecture is knowledge of continuity established with the past rather than the production of a new object. *Mamul* is a word of Arabic origin meaning ‘made, processed.’ In the projects mentioned in this article, this word represents material produced through industrial processes and used for years in tobacco warehouses. It would be wrong to evaluate *Mamul* solely as a physical product. *Mamul* is a combination of labor, material circulation and memory. *Terkip*, on the other hand, is the union of knowledge and material in a new order. This action is both a process of rebuilding and reinterpreting the material. The ‘waste’ materials used in the projects have been transformed into a new architectural *terkip* as an economic and ecological strategy.

The former TEKEL Ballica Tobacco Warehouses in the 19 Mayıs district of Samsun bear the spatial traces of 20th-century industrial policies. This area, consisting of 60 1,000 m² hangars and other social structures, holds a deep place in the socio-cultural memory of the local community. In the transformation of this area transferred to the university in 2019, the physical volume, characteristics, and material repertoire of the hangars, despite not being listed, were seen as a potential that should be preserved. The conservation approach was not limited to restoring the buildings; it also included dismantling any structural elements that had not reached the end of their useful life and evaluating them as a ‘salvaged material’.

The Meeting Hall and Security Booth, designed to meet the growing need for academic collaboration at the Rectorate in İlkadım, is the first important phase of the project. Located on a registered plot, the structure is raised 50 cm above the ground on NPI 160 steel legs to avoid interfering with the ground. The entire load-bearing system is constructed from solid timber columns and beams dismantled from the Ballica hangars, ensuring the use of sustainable building materials. The 8 m x 4.5 m structure utilizes wooden posts, beams, rafters and flooring materials sourced from tobacco warehouses. For the exterior façade, lambri cladding was chosen, obtained by cleaning and reworking old wood, to achieve an aesthetic appearance. The exterior of the building was painted in the traditional Turkish architectural color of red ochre (used in buildings such as the Sadullah Paşa and Amcazade Yalı mansions and the Örencik Country Houses), emphasizing historical continuity. For inside, white-painted walls and natural wood textures were preserved to create a warm and inviting atmosphere. The building offers different usage scenarios according to seasonal conditions, providing versatile functionality. In summer, the doors open to create an airy environment integrated with the outdoor space, while in winter, the stone wool insulation provides an isolated workspace.

Built to revitalize campus social life, the canteen building exemplifies material transformation applied on a different scale. Located between the Faculty of Architecture and the Flight Academy, the structure is designed with a "T" plan. This design combines enclosed, semi-open and open spaces, maintaining the interaction between nature and space. The main structure of the building consists of NPI 160 steel profiles removed from hangars, allowing for wide spans and providing a flexible interior space organization. Corrugated sheets from the hangar repairs were resized and reused for the roof and façade cladding. On the exterior façade of the kitchen area, wooden planks salvaged from the hangar flooring have been arranged in a staggered pattern. The grass used in the open seating areas surrounding the building was sourced from the Samsunspor training grounds, which had reached the end of their sporting lifespan. This demonstrates that the concept of reuse extends beyond the structural elements to encompass landscape features as well.

The most striking aspect of these projects is that the transformation of materials, forms and spaces has become a fundamental design input at both the conceptual and implementation levels. Many of the design decisions regarding measurements and forms were determined according to the standards of the existing surplus materials. This approach has provided significant economic and ecological benefits. It has prevented resource waste by reducing the use of new materials and lowered the carbon footprint of construction. It has also provided a valuable pedagogical experience. In particular, the fact that architecture students witnessed the construction process created a sense of belonging to the act of production and provided a learning environment. Finally, transferring the traces of time on the material to new structures has contributed to preserving the historical identity of the campus.

These two structures at Samsun University take a stand against the claim that architecture is a 'new and starting from scratch' process. By bringing the material's past into the new space, the Ballica Canteen and Meeting Hall produce a silent, simple but profound objection to the consumption-oriented construction practices of the era.

This experience demonstrates how 'obvious' architectural knowledge, when reunited with the materiality of the 'manufactured,' can leave a lasting mark on time and labour. Here, architecture does not carry the past as a burden but rather recomposes it as a potential to be transmitted to the future.

Kaynakça/References

- Ayverdi, İ. (2005). Mâlûm. *Kubbealtı Lugat.*, 30 Eylül 2025 tarihinde <https://luga-tim.com/s/M%C3%82L%C3%9BM> adresinden erişildi.
- Düzenli, E. (2022). Samsun'da modern kentin kuruluşu (1869-1919): Duhan Çarşısı, Reji İdaresi, Tütün İskelesi üzerinden bir değerlendirme. *Mimarlık Dergisi*, (424), 44-49. <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=439&RecID=5560>
- Düzenli, H.İ., Düzenli, E. (2007). Kıyısından metropole fısıldananlar ya da Örencik Kır Evleri nasıl değerlendirilmeli?. 1. *Türkiye Mimarlık Eleştirisi Örnekleri Seçkisi* (ss. 67-80). TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi.
- Düzenli, H.İ., Divleli, A.A., Taşar, E.S., Gündüz, M.F., Özalp, M.S., (2024). Hafızanın yeniden şekillenmesi: TEKEL Ballica Tütün Hangarlarının Samsun Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi'ne dönüşümü. *Ege Mimarlık*, (122), 72-79. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/egemimarlik/article/1705169>
- Forty, A. (2000). *Word and buildings: a vocabulary of Modern Architecture*. Thames & Hudson Inc.
- Martinelli, E. (2025). *Birliği yeniden terkip etmek: Turgut Cansever İstanbul'da* (Ahmet Erdem Tozoğlu, Çev.). Klasik Yayınları. (Orijinal eser 2022'de yayımlandı.)
- Taşar, V. D. (2024). İki tüccar bir çarşı: Bafra tütün çarşısının mekânsal tarihi. *Karadeniz İncelemeleri Dergisi* (KAREN), (21), 128-144. <https://doi.org/10.31765/karen.1348063>
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). *Mamul. TDK Sözlük*. 30 Eylül 2025 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişildi.

Halil İbrahim Düzenli

2000 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nden mezun oldu. Aynı üniversitede 2005 yılında yüksek lisansını, 2009 yılında ise doktora eğitimini tamamladı. Karadeniz Teknik Üniversitesi (2001-2009), Mardin Artuklu Üniversitesi (2009-2015), Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi (2015-2018) ve İstanbul Şehir Üniversitesi'nde (2018-2020) görev yaptı. Temmuz 2020'den bu yana Samsun Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak görevini sürdürmektedir. Akademik çalışma

alanları; mimarlık tarih yazımı, İslam coğrafyasında mimarlık, 16–17. yüzyıl Osmanlı mimarlığı, çağdaş mimarlık kuramları ve uygulamaları, Turgut Cansever çalışmaları ile Trabzon, Mardin ve İstanbul şehir tarihi üzerine yoğunlaşmaktadır. Ayrıca çeşitli akademik dergi ve kitaplarda editörlük görevlerinde bulunmuştur.

He graduated from the Department of Architecture at Karadeniz Technical University in 2000. He completed his master's degree in 2005 and his doctoral studies in 2009 at the same institution. He served at Karadeniz Technical University (2001–2009), Mardin Artuklu University (2009–2015), Fatih Sultan Mehmet Vakıf University (2015–2018), and Istanbul Şehir University (2018–2020). Since July 2020, he has been a faculty member at the Faculty of Architecture and Design at Samsun University. His academic research interests focus on architectural historiography, architecture in the Islamic geography, 16th–17th century Ottoman architecture, contemporary architectural theories and practices, studies on Turgut Cansever, and the urban histories of Trabzon, Mardin, and Istanbul. He has also undertaken editorial roles in various academic journals and edited volumes.

Abdullah Asım Divleli

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Asım Divleli. 1982'de İstanbul'da doğdu. Selçuk Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nden 2005 yılında mezun oldu. “Geleneksel Türk Evi Cephe Analizi: İstanbul-Zeyrek Haydar Mahallesi Örneği” başlıklı yüksek lisans tezini aynı üniversitede yazdı. “Arap Ulus Kimliğinin İnşasında Tarihyazımı ve Mimarlık: Mısır Örneği” başlıklı doktora çalışmasını Mardin Artuklu Üniversitesi'nde tamamladı. 2010-2022 yılları arasında Mardin Artuklu Üniversitesi'nde çalıştı. 2015-2017 yıllarında Ürdün Üniversitesi'nde ve 2017-2018 yıllarında Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi'nde araştırmacı olarak çalıştı. Akademik ilgi alanları mültecilik ve mekân, milliyetçilik ve mimarlık, 19. ve 20. yüzyıl modern Arap mimarisidir.

Dr. Abdullah Asım Divleli was born in 1982 in Istanbul. He graduated from the Department of Architecture at Selçuk University in 2005. He completed his master's thesis, titled “Façade Analysis of the Traditional Turkish House: The Case of Istanbul–Zeyrek Haydar Neighborhood”, at the same university. His doctoral dissertation, “Historiography and Architecture in the Construction of Arab National Identity: The Case of Egypt”, was completed at Mardin Artuklu University. He worked at Mardin Artuklu University between 2010 and 2022. He served as a researcher at the University of Jordan between 2015 and 2017, and at the International Islamic University Malaysia between 2017 and 2018. His academic interests include refugees and space, nationalism and architecture, and 19th- and 20th-century modern Arab architecture.

Emin Selçuk Taşar

Dr. Öğr. Üyesi Emin Selçuk Taşar, 2011'de Mardin Artuklu Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nden mezun oldu. Aynı üniversitede cami tartışmaları üzerine yaptığı tezle yüksek mimar (2015), Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde şehir ve mimariyi inceleyen çalışmasıyla doktor (2020) unvanı aldı. Siirt ve Mardin Artuklu üniversitelerinde görev yapan Taşar, 2021'den itibaren Samsun Üniversitesi'nde öğretim üyesidir. Mimarlık tarihi, dini yapılar, söylem analizi ve Osmanlı şehir-mekân ilişkileri üzerine çalışan Taşar, çeşitli

akademik dergilerde yayımlanan makaleleri ve editörlük faaliyetleriyle alana katkıda bulunmaktadır.

Dr. Emin Selçuk Taşar, Assistant Professor, graduated from the Department of Architecture at Mardin Artuklu University in 2011. He received his Master of Architecture degree in 2015 with a thesis on mosque debates in Turkey and completed his PhD in 2020 with a study on the representation of cities and architecture in Evliya Çelebi's Seyahatname. Taşar previously served at Siirt University and Mardin Artuklu University, and has been a faculty member at Samsun University since 2021. His research focuses on architectural history, religious buildings, discourse analysis, and Ottoman urban-spatial studies. He contributes to the field through his academic publications and editorial work.

Mustafa Furkan Gündüz

1995 yılında Ankara'da doğdu. 2018 yılında Konya Selçuk Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nden mezun oldu. 2022 yılında Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölümünde başladığı yüksek lisans eğitimini "Yüksek Yapılarda Fotovoltaik Panel Kullanımının Cephe Bağlamında İncelenmesi" isimli tez çalışması ile tamamladı. 2022 yılında Gazi Üniversite Mimarlık Doktora Programı'nda eğitimine devam etmekte. Güncel olarak doktora sürecinde Az Katlı Ahşap Konut Yapılarının Standardizasyonu üzerine çalışmalarını sürdürmektedir. 2020 yılından beri Samsun Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Mimarlık Bölümü Yapı Bilgisi Ana Bilim Dalında Araştırma Görevlisi olarak çalışmaktadır. Akademik ilgi alanları; Ahşap Yapı Malzemesi, Ahşap Konut Yapılarında Yapım Süreçleri Yönetimi ve Standart/Yönetmelikler, Mimarlıkta Fotovoltaik Sistemlerin Kullanımı.

Born in Ankara in 1995, he graduated from the Department of Architecture at Selçuk University (Konya) in 2018. He completed his master's degree in 2022 at Gazi University, Department of Architecture, with a thesis titled "An Examination of Photovoltaic Panel Use on High-Rise Building Facades." He has been pursuing his doctoral studies in the Architecture PhD Program at Gazi University since 2022. His current doctoral research focuses on the standardization of low-rise timber housing. Since 2020, he has been working as a Research Assistant in the Department of Architecture, Construction Technology Department, at Samsun University, Faculty of Architecture and Design. His academic interests include timber construction materials, construction process management and standards/regulations in timber housing, and the use of photovoltaic systems in architecture.

Yazar Katkıları/Author Contributions

Araştırmanın Tasarımı/ Conceptualization	Yazar-1 (%25) - Yazar-2 (%25) Yazar-3 (%25) - Yazar-4 (%25)
Veri Toplanması/ Data Curation	Yazar-1 (%25) - Yazar-2 (%25) Yazar-3 (%25) - Yazar-4 (%25)
Araştırma, Veri Analizi, Doğrulama/ Investigation, Analysis, Validation	Yazar-1 (%25) - Yazar-2 (%25) Yazar-3 (%25) - Yazar-4 (%25)
Makalenin Yazımı/Writing	Yazar-1 (%25) - Yazar-2 (%25) Yazar-3 (%25) - Yazar-4 (%25)
Metnin Geliştirilmesi ve Tashihi/ Review & Editing	Yazar-1 (%25) - Yazar-2 (%25) Yazar-3 (%25) - Yazar-4 (%25)

Fon Destek Bilgileri/Funding Information*: Bu çalışma herhangi bir fon veya destek almamıştır.
/ This research received no external funding.

Sunum ve Yayın Beyanı/Declaration of Previous Presentation and Publication: Bu çalışma daha önce hiçbir yerde sunulmamış veya yayımlanmamıştır. / *This manuscript has not been previously presented or published in any form.*

Etik Beyan/Ethical Statement: Bu çalışma, etik kurul izni gerektirmeyen nitelikte olup kullanılan veriler literatür taraması/yayınlanmış kaynaklar üzerinden elde edilmiştir. Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. / *This study is of a nature that does not require ethics committee approval, and the data used were obtained through a review of the literature and other published sources. It is hereby declared that scientific and ethical principles were observed throughout the preparation of this study and that all works utilized have been indicated in the references.*

Telif Hakkı ve Lisans/Copyright & License: Dergimizde yayımlanan çalışmaların telif hakları yazarlara ait olup, ticari kullanım hakkı dergimize aittir. Çalışmalar CC-BY-NC-ND lisansı ile açık erişim olarak yayımlanmaktadır. / *Copyright for works published in our journal remains with the authors, while commercial usage rights belong to our journal. The works are published open access under the Creative Commons Attribution–NonCommercial–NoDerivatives (CC BY-NC-ND) license.*

Değerlendirme/Reviewers Two external reviewers: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme/Double-blind

Yapay Zekâ Beyanı/AI Disclosure*:

Bu çalışmanın bilimsel içeriği — araştırma soruları, kuramsal çerçevesi, yöntemi, analizler ve sonuçları dâhil olmak üzere — tamamen yazar(lar) tarafından üretilmiştir. Çalışmanın hazırlanma sürecinde, yalnızca dil düzenlemesi, ifade akıcılığının artırılması ve biçimsel kontroller amacıyla sınırlı ölçüde yapay zekâ tabanlı araçlardan [ChatGBT 4.0] yararlanılmıştır. Üretilen yapay zekâ çıktıları yazar(lar) tarafından dikkatle gözden geçirilmiş ve doğrulanmıştır. Bu çalışmada yapay zekâ tabanlı araçlar veri toplama, üretme, istatistiksel analiz yapma ya da atıf/kaynakça oluşturma amacıyla kesinlikle kullanılmamıştır. / *The scholarly content of this work—including research questions, theoretical framework, methodology, analyses, and results—was entirely generated by the author(s). In the preparation process of this work, artificial intelligence-based tools [Insert Name and Version of the AI Tool Used] were utilized to a limited extent only for the purposes of language editing, improving expression fluency, and formal checks. The generated AI outputs were carefully reviewed and verified by the author(s). AI-based tools were strictly not used in this study for the purposes of data collection or generation, statistical analysis, or citation/reference generation.*

Etik Bildirim/Complaints: bilgi@idealkentdergisi.com

Çıkar Çatışması/Conflicts of Interest*: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir/There is no conflict of interest in this study.

**Yazılan dışında bir durum söz konusu ise lütfen ayrıca belirtiniz. /Please specify separately if there is a situation other than what is stated.*